

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania A. S.

przeciwko [...] Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w
Województwie X.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 9 marca 2023 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu
z dnia 4 października 2021 r., sygn. akt IV U 43/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

A. S. odwołał się od orzeczenia [...] Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie X. z dnia 10 marca 2020 r. utrzymującego w mocy orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w D. z dnia 17 stycznia 2020 r., na podstawie którego zaliczono go do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym z powodu schorzeń o symbolu przyczyny niepełnosprawności 05-R i 11-1. Odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zakresie ustalonego stopnia niepełnosprawności.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany [...] Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie X. wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2021 r. Sąd Rejonowy w Elblągu oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy w Elblągu, wyrokiem z dnia 4 października 2021 r., oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Rejonowego.

W skardze kasacyjnej do wyroku Sądu Okręgowego odwołujący się zarzucił naruszenie przepisów postępowania, tj.:

1. art. 278 § 1 w związku z art. 232 w związku z art. 286 k.p.c., przez bezkrytyczne oparcie się na sporządzonych w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji opiniach neurologa, pulmonologa oraz hepatologa wraz z opiniami uzupełniającymi jako wystarczającymi dla wyjaśnienia stanu zdrowia skarżącego, z pominięciem kontroli poprawności poszczególnych elementów składających się na trafność wniosków końcowych tych opinii w odniesieniu do istoty sprawy, tj. ustalenia, czy skarżący spełnia kryteria „do bycia uznanym za osobę w znacznym stopniu niepełnosprawną, co winno skutkować, wobec zastrzeżeń skarżącego oraz w uwzględnieniu jego wniosków bądź z własnej inicjatywy Sądu, żądaniem wyjaśnienia tej materii od biegłych albo zażądaniem przedstawienia opinii od innych biegłych, jako mającej elementarne znaczenia dla istoty sprawy”;
2. art. 227 w związku z art. 278 § 1 k.p.c., przez odmowę uwzględnienia wniosków dowodowych skarżącego na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, „wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru, bowiem stan zdrowia ubezpieczonego został dostatecznie wyjaśniony”;
3. art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu za własne ustaleń Sądu pierwszej instancji, bez dokonania kontroli odwoławczej wyroku w sytuacji, gdy zarzuty apelacyjne dotyczyły przede wszystkim naruszenia reguł postępowania dowodowego w sferze gromadzenia i oceny materiału dowodowego, co skutkowało nieprawidłowym rozpoznaniem kwestii wymagających wiadomości specjalnych, a konsekwencji doprowadziło do rażąco nieprawidłowego rozstrzygnięcia i pokrzywdzenia skarżącego.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na art. 398 § 1 pkt 4 k.p.c. i stwierdził, że podstawą wniesienia skargi kasacyjnej są

w szczególności zarzuty naruszenia prawa procesowego. Podkreślił, że skoro w opinii skarżącego, przeprowadzone dowody z opinii były niekompletne i niewyjaśniające przyczyn odmowy uznania skarżącego za niepełnosprawnego w stopniu znacznym, to uzasadniony był wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego neurochirurga. Sąd nie uznał zastrzeżeń skarżącego w tym zakresie i oddalił wniosek dowodowy, przyjmując, że stan zdrowia skarżącego został już dostatecznie wyjaśniony. Rezultatem tych naruszeń było przyjęcie za własne ustaleń Sądu pierwszej instancji – bez dokonania kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku. Wyrok Sądu drugiej instancji został oparty na materiale dowodowym zgromadzonym z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe. Sąd odwoławczy nie był „ani zwolniony od dokonania własnej oceny dowodów, ani też nie doznała żadnego wyjątku reguła stanowiąca, że Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu pierwszo-instancyjnym oraz w postępowaniu apelacyjnym”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437; z dnia

8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałyby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13 (LEX nr 1511811), wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazu jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowych wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazu prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 1646059). Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a jeśli ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć wpływ na wynik sprawy.

W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że skarżący przy pomocy zarzutów naruszenia przepisów postępowania powinien zmierzać do wykazania, że wadliwość procedowania przez Sąd drugiej instancji była na tyle istotna, że doprowadziła do błędnego zastosowania przepisu (przepisów) prawa materialnego będącego podstawą rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym orzeczeniu. Wynik sprawy bowiem, to jej rozstrzygnięcie, które jest oparte na przepisach prawa materialnego zastosowanych w ramach subsumcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod właściwy przepis. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącego zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły uchybienia o tak znacznym ciężarze gatunkowym, że doprowadziły do wydania nieprawidłowego orzeczenia. Jest tak

dlatego, że Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. Oznacza to, że zakres dopuszczalnej kognicji Sądu Najwyższego wyznacza strona skarżąca, która z mocy art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. powinna przytoczyć podstawy kasacyjne, zaś granice tych podstaw wyznaczają zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa. Sąd Najwyższy jest władny dokonywać oceny tylko tych zarzutów, które zostały sformułowane przez skarżącego i nie może uwzględniać naruszenia innych przepisów, a zwłaszcza nie może zastąpić skarżącego w wyborze przepisów, które mogły być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

Skarżący nie zarzucił w swojej skardze kasacyjnej obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania Sądu odwoławczego i w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy sugerowane przez niego naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ k.p.c.

[SOP]

[ł.n]